

برگزاری شایسته جشنواره بین‌المللی نمایش‌های آیینی و سنتی در خراسان شمالی

میزبانی خاطره انگیز

نمایش‌های آیینی و سنتی به عنوان یک شاخه جدی نیستیم؛ بنابراین، جشنواره آیینی و سنتی نقش مهم و پررنگی در حفظ و اشاعه نمایش‌های آیینی و سنتی دارد.

❗ **رویدادی برای زنده کردن بسیاری از آیین‌ها، سنت‌ها و خرده فرهنگ‌ها**

«پند پیر بابا» به کارگردانی «علی جباری» از مبارکه سومین نمایشی بود که در روز دوم جشنواره به اجرا درآمد. در این اثر نمایشی «امیرحسین انصافی» فرزند ارشد «جواد انصافی» هنرمند پیشکسوت نمایش‌های آیینی و سنتی ایرانی، به ایفای نقش پرداخت. این هنرمند با توجه به این‌که این گونه نمایشی برخاسته از فرهنگ ماست و مخاطبان بسیاری را در گروه‌های سنتی مختلف دارد به گونه‌ای که مردم از تماشای رویدادهای آیینی وسنتی لذت می‌برند، گفت: با توجه به بداهه‌گویی‌های که در بستر این گونه نمایشی اتفاق می‌افتد، هر اجرا می‌تواند یک تجربه جدید و متفاوت باشد، بنابراین نیازمند یک‌سری بسترها هستیم تا بتوانیم به نوآوری با حفظ آیین‌ها و سنت‌ها برسیم. او ادامه داد: این رویداد در دل استان‌ها به زنده کردن بسیاری از آیین‌ها، سنت‌ها و خرده فرهنگ‌ها که رو به فراموشی است، کمک می‌کند.

❗ **نبود بخشی تجزیه و تحلیل**

«فهمه باروتچی» عروسک گردان اثر نمایشی «پند پیربابا» هم که ۲۰ سالی است در عرصه نمایش‌های آیینی و سنتی فعالیت می‌کند، اگر چه با برگزاری رویداد در استانی دیگر موافق است اما گفت که باید این فرصت در اختیار دیگر استان‌ها قرار بگیرد تا در برگزاری این رویداد هنرمندان در استان‌های مختلف بتوانند از چند بخش این گونه نمایشی، مشکلاتی را برای حضور هنرمندان در استان‌های مختلف ایجاد کرده است. این هنرمند که تجربه چندین دوره حضور در این رویداد را دارد، از این که بخش عروسکی جشنواره آیینی و سنتی لزوماً کار کودک و مناسب این گروه سنی نیست، در حالی که شاهد حضور کودکان و نوجوانان در نمایش‌ها بودیم، گفت: اطلاع رسانی در این رویداد چندان پررنگ نبود، در حالی که این رویداد فرصتی ارزشمند برای هنرمندان و علاقه مندان است.

«باروتچی» یکی از آسیب‌های جشنواره را فشرده کردن جشنواره به نبود بخش تجزیه و تحلیل بیان کرد و گفت: با توجه به بخش دانشجویی و حضور دانشجویان جوان، این قشر نیاز دارند تا آثار آن‌ها مورد نقد و بررسی قرار بگیرد و آموزش ببیند تا در دوره‌های بعد قوی‌تر حاضر شوند و بتوانند این گونه نمایشی را حفظ کنند.

❗ **رونق جریان تئاتر**

نمایش میدانی «خمره بازی» به کارگردانی «امید علی اجاقی از اصفهان» دیگر اجرایی بود که در فضای باز

کارگردانی «کارن ام اچاتریچن» از ارمنستان بود که برای دومین شب متوالی میزبان بسیاری از مخاطبان و علاقه‌مندان در بجنورد بود. «کارن ام اچاتریچن» کارگردان اثر نمایشی «کارناوال» از ارمنستان، برگزاری جشنواره نمایش‌های آیینی و سنتی را فرصتی برای تبادل فرهنگ‌ها بیان کرد

و حضور در این رویداد را تجربه به یادماندنی برای گروه دانست و از مخاطب تئاتر در خراسان شمالی به عنوان مخاطبی جذاب و گرم یاد کرد. به گزارش روابط عمومی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان‌شمالی، وی با بیان این که برگزاری جشنواره نمایش‌های آیینی و سنتی به واسطه بهره‌گیری از زبان هنر، بستری خواهد بود برای تبادل فرهنگ‌ها و فرصت بسیار خوبی است برای ارمنستان تا فرهنگ ایران را بشناسد.

این کارگردان با اشاره به این که ایران و ارمنستان در جشنواره‌های بسیاری کار مشترک ارائه کردند و این گروه آشنایی‌ضمنی با فرهنگ ایران و خراسان داشت، تصریح کرد: فکر نمی‌کردیم تا این اندازه با مخاطب علاقه مند به تئاتر رو به رو شویم و باید باگویم مخاطب ایرانی و به ویژه خراسان شمالی، مخاطب گرمی است و برخورد بسیار جذابی دارد با نمایشی که زبان مادری آن‌ها نیست و این حضور برای گروه ما تجربه بسیار جالب و شگفت‌انگیزی بود. «کارن ام اچاتریچن» که برای نخستین‌بار است در این رویداد حضور پیدا کرده، بر این باور است: شرکت در این جشنواره، انگیزه گروه را برای تولید آثار بهتر و غنی‌تری دوچندان کرد و ما تلاش می‌کنیم تا آثار بهتری را نه تنها برای ارمنستان بلکه برای کشورهای دیگر به نمایش بگذاریم. این هنرمند ارمنستانی، اجرا در این رویداد را تجربه به یادماندنی و جذاب دانست

و افزود: اصلاً انتظار نداشتیم که مخاطب تا این اندازه با نمایش ارتباط برقرار کند. وی ادامه داد: با وجود آن که زبان ارمنی، زمان مادری تماشاگران نبود و با آن آشنا نبودند، هر جایی که لازم بود عکس‌العمل نشان دادند و به خوبی با نمایش و اجرا ارتباط برقرار کردند. این کارگردان نمایش عروسکی که به تماشای آثار دیگر گروه‌های شرکت‌کننده نرسیده است، از این فرصت فراهم شده برای تبادل تجربه و کسب اطلاعات بسیار استقبال کرد و گفت: تماشای آثار دیگر گروه‌ها برایم جذاب بود و به خوبی توانستم با آثار ارتباط برقرار کنیم. وی به واسطه ماهیت نمایش‌های عروسکی و ارتباط بیشتر با مخاطب کودک و نوجوان، در برخی از آثار با رویکرد کودک و نوجوان، به ارتباط خوب میان بازیگر و مخاطب در نمایش‌های اجرا شده اشاره کرد و گفت: لازمه ماندگاری و فعالیت در عرصه نمایش عروسکی به ویژه برای کودکان و مخاطب، ارتباط‌گیری است. کارگردان اثر نمایشی «کارناوال» ، میزبانی خراسان شمالی برای برگزاری این رویداد را فوق‌العاده توصیف کرد و افزود: بجنوردی‌ها با جان و دل پای کار بودند و هر کمکی لازم بود درج نکرده‌ند و همین امر انرژی مثبتی به گروه داد و این انرژی تا بازگشت به ارمنستان همراهان خواهد بود و به طور قطع آن‌را به هنرمندان ارمنستانی انتقال خواهیم داد. وی از حضور دوباره در خراسان شمالی در صورت تداوم این رویداد در این خطه استقبال کرد و گفت: با لذت و شوق فراوان در رویداد بعدی حضور پیدا خواهیم کرد.

❗ **آشنایی با فرهنگ‌های مختلف**

یک کارگردان دیگر راه یافته به جشنواره نمایش‌های آیینی و سنتی، خواستار نگاه حمایتی ویژه از دانشجویان برای حضور در رویدادهای هنری شد تا شاهد رشد و شکوفایی جریان تئاتر دانشجویی باشیم. «نسیم سلطانی‌نسب» کارگردان راه یافته به بخش دانشجویی این جشنواره که با اثر نمایشی «و صدا همیشه تیرسان است» در این جشنواره حضور دارد، آشنایی با فرهنگ‌های مختلف، کسب تجربه، تبادل اطلاعات و افزایش دانش تئاتری را از دستاوردهای این رویداد دانست و با اثرگذار خواندن این جشنواره، خواستار تداوم این رویداد در سال‌های بعد در مسیر درست حمایتی شد.

مرور کتاب‌های جدید طرح «کتابخوان ماه»

پیشنهاد ۴ کتاب برای مطالعه در اولین ماه پاییز

گروه فرهنگ و هنر- طرح «کتابخوان ماه» در اولین ماه فصل پاییز هم با کتاب‌های جدید ادامه پیدا کرده است و ۴ کتاب در این ماه برای مطالعه علاقه‌مندان معرفی و پیشنهاد داده شده است. منابع طرح کتابخوان ماه، ویژه مهر ۱۴۰۲ با ارائه کتاب‌های «محمد صلی...علیه‌واله؛ پیامبری برای همیشه»، «حاج جلال»، «خانوم‌ماه» و «قصه‌های شیرین فیه ما فیه» معرفی شده است.
ان گونه که پایگاه اطلاع‌رسانی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور گزارش داده است، منابع طرح «کتابخوان ماه» ویژه مهر ۱۴۰۲ با هدف تبیین منویات رهبر معظم انقلاب اسلامی برای ارتقای فرهنگ مطالعه و کتابخوانی در جامعه، دسترسی همگانی به کتاب، لزوم معرفی کتاب‌های مفید برای پرورش فکری آحاد مختلف مردم جامعه و همچنین ارتقای فضایل اخلاقی و فرهنگ عمومی از طریق مطالعه کتاب‌های مفید و فاخر در سطح کشور، معرفی شد. در ادامه کتاب‌های طرح «کتابخوان ماه» ویژه اولین ماه پاییز امسال را مرور می‌کنیم.

محمد صلی...علیه‌واله؛ پیامبری برای همیشه
پدیدآور: حسن رحیم‌پور از غدی
ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
تعداد صفحات: ۱۲۴

«محمد صلی...علیه‌واله؛ پیامبری برای همیشه» نام کتابی است برآمده از سخنرانی‌های آقای «حسن رحیم پور از غدی» در ارتباط با شخصیت پیامبر اکرم(ص) که به مناسبت‌های گوناگونی ایراد شده است.
مطالب ارائه شده ابعاد تازه‌ای از شخصیت نبی مکرم اسلام را با نگاه به نیازهای مخاطب امروزی از شناخت ایشان به نمایش می‌گذارد. در سخنرانی اول که به مناسبت میلاد پیامبر اکرم(ص) است، استاد «رحیم‌پور» پس از ذکر مقدماتی از ویژگی‌های شخصیتی آن حضرت، با بیان چند نکته از شیوه حکومت اسلامی، پاسخی اجمالی به این پرسش «برای رشد و بالندگی و رسیدن به اهداف الهی در حکومت اسلامی چه باید کرد؟» می‌دهد. در سخنرانی دوم یکی از بزرگ‌ترین خدمات پیامبر اکرم(ص) به بشریت یعنی آموختن نحوه ارتباط با خداوند بیان می‌شود و در ادامه به برخی رفتارهای اجتماعی حضرت اشاره می‌شود.

سخنرانی سوم پاسخی است منطقی و روشن به برخی شبهات مطرح‌شده که به دنبال تضعیف و تحریف‌اعتقاد به نبوت هستند. در سخنرانی چهارم نیز که بحثی ساختاری دارد، با الگو برداری از جامعه اسلامی عهد رسول گرامی اسلام(ص)، نکاتی راجع به نظریه حکومت دینی مطرح می‌شود.

حاج جلال

پدیدآور: لیلی نظری گیلانده

ناشر: سوره مهر

تعداد صفحات: ۳۱۲

«حاج جلال» روایتگر خاطرات پدری است که دو پسر و دو دامادش را در جنگ تحمیلی از دست داده است، کتابی که محور اصلی آن داستان‌پسری است روستایی به نام جلال که از کودکی دغدغه‌های خاصی را در ذهنش می‌پروراند. او درس و تحصیل را رها کرده و تمام‌وقت عمرش را صرف زمین کشاورزی می‌کند و پس از ازدواج صاحب چندین پسر و دختری می‌شود. روزها پشت روزه‌های گذرد و زندگی ادامه دارد تا این که سایه سیاه جنگ بر آسمان آبی کشور سنگینی می‌کند. پسر‌ها که دیگر بزرگ شده بودند و پدر به دستگیری آن‌ها امید بسته بود، راهی میدان جنگ و یکی پس از دیگری شهید و مجروح می‌شوند. زبان ساده و روان نویسنده در همنشینی لهجه شیرین حاج‌جلال که در گوشه و کنار کتاب خوندنمایی می‌کند، جذابیت و صمیمیت اثر را دو چندان کرده است. روایت زندگی چهار شهید در یک خانواده و خالی شدن جای آن‌ها در زندگی حاج جلال و خانواده‌اش، کتاب را از دیگر کتاب‌های خاطره‌نگاری مرسوم متمایز می‌کند. همچنین فضای آکنده از عشق و سادگی روستا و فداکاری حاج جلال و همسرش نقطه عطفی در داستان این کتاب است.

خانوم‌ماه (روایتی از زن بدون هیچ پسوندی ...)

پدیدآور: ساجده تقی‌زاده

ناشر: به‌نشر

تعداد صفحات: ۳۵۲

کتاب‌های خاطرات و تاریخ شفاهی در میان سرگذشت‌نامه‌ها طرفداران فراوانی دارد، حالا اگر این خاطرات در بستر جذاب و قابل‌توجهی همچون جنگ اتفاق افتاده باشد جذابیتی دوچندان می‌یابد. شاید کم نباشد تعداد کتاب‌هایی که در این قالب و از زبان همسر، مادر یا خواهر شهیدی روایت می‌شود، اما جنس اتفاقات و سبک روایت‌ها به خوبی می‌تواند این آثار را از هم متمایز کند. کتاب «خانوم‌ماه» را «ساجده تقی‌زاده» از داستان زندگی «خانم‌زار» همسر شهید «شیرعلی سلطانی» در ۳ فصل زندانه، نکته قابل‌توجه این است که این کتاب تنها روایت زندگی یک همسر شهید نیست، بلکه روایتگر زیست فردی و اجتماعی یک زن ایرانی تأثیرگذار و تصویرروشنی از یک مادر واقعی است، زنی که نقش مهمی در تصمیمات همسر خود در مقاطع حساس زندگی ایفا کرده است؛ لحاظ سخت و پیچیده‌ای همچون مبارزه با رژیم پهلوی، مقابله با گروه‌های منحرف در سال‌های پیش از انقلاب اسلامی، تغییر مسیر خانواده و به تبع آن جامعه. «خانوم‌ماه» را فارغ از تمام فراز و نشیب‌ها و خرده‌روایت‌هایی که دارد می‌توان داستان عشق و فداکاری نامید.

قصه‌های شیرین فیه ما فیه

بازنویسی: محمد کاظم مزینانی

ناشر: پیدایش

تعداد صفحات: ۱۲۰

«فیه ما فیه» یکی از آثار مشهور «مولانا جلال‌الدین محمد بلخی» است؛ کتابی در بردارنده سخنان ارزشمند او که در برخی مجالس یا در گفت‌وگوهایش با دیگران بیان شده و کاتبانی آن را نوشته‌اند. اندک‌اندک این نوشته‌های پراکنده جمع‌آوری و پس از مرگ مولانا جلال‌الدین به صورت کتابی مستقل منتشر شد. بخش‌هایی از نثر «فیه ما فیه» بسیار درخشان و خواندنی است و هر فارسی‌زبانی را به وجد می‌آورد. مولوی در این مجموعه از باورهای مذهبی سخن می‌آورد و در این کتاب بسیار ساده و خودمانی اما ژرف سخن می‌گوید؛ گاه به نرمی و ملایمت و گاه بسیار جدی، سخت و خشن، «قصه‌های شیرین فیه ما فیه» اثری است که می‌تواند دریچه‌ای برای ورود به دنیای پر رمز و راز مثنوی‌ها و غزلیات مولوی باشد، کتابی که تنها گوشه‌ای از نبوغ و هنر کم‌نظیر مولوی را به نمایش می‌گذارد. این اثر به قلم «محمد کاظم مزینانی» و به زبانی ساده و روان برای نوجوانان بازنویسی شده است.

